

обсяг короткострокової пам'яті піаністів.

Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження. Вищевикладена інформація не претендує на вичерпне розкриття всіх аспектів даної проблеми. Вона може слугувати основою для подальших пошуків ефективних методів та прийомів запам'ятовування нотного матеріалу піаністами у процесі роботи над музичними творами, адже маловивченими залишились питання розвитку видів їх музичної пам'яті, специфічних рис мислення, виконавської волі тощо.

Використана література:

1. *Алексеев А. Д.* Методика обучения игре на фортепиано / Александр Дмитриевич Алексеев. – [3-е изд., доп.]. – М. : Музыка, 1978. – 287 с.
2. *Аткинсон Р.* Человеческая память и процесс обучения / Ричард Аткинсон ; [пер. с англ. и общ. ред. Ю. М. Забродина, Б. Ф. Ломова]. – М. : Прогресс, 1980. – 526 с.
3. *Асафьев Б. В.* Музыкальная форма как процесс / Борис Владимирович Асафьев. – Л. : Музыка, 1971. – 376 с.
4. *Лёзер Ф.* Тренировка памяти / Ф. Лёзер [пер. с нем. К. М. Шоломия] ; под ред. Н. К. Корсаковой. – М. : Мир, 1979. – 163 с.
5. *Савшинский С. И.* Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – М.-Л. : Музыка, 1964. – 185, [2] с.
6. *Хофман И.* Активная память. Экспериментальные исследования и теории человеческой памяти / И. Хофман; [пер. с нем. К. М. Шоломия] ; общ. ред. и предисл. Б. М. Величковского, Н. К. Корсаковой. – М. : Прогресс, 1986. – 308 с.
7. *Цыпин Г. М.* Психология музыкальной деятельности: проблемы, суждения, мнения : учеб. пособ. [для студ. вузов] / Геннадий Мойсеевич Цыпин. – М. : Инрерпракс, 1994. – 373 с.
8. *Юник Д. Г.* Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К. : ДАКККіМ, 2009. – 338, [2] с.

Юник Т. И. *Иновационные методы запоминания нотного материала пианистами в процессе работы над музыкальными произведениями.*

В статье раскрывается специфика применения идеомоторного и реального повторения музыкального материала инструменталистами в контексте психологической теории структурного разделения памяти в соответствии с функциональными уровнями и временем сохранения информации.

Ключевые слова: идеомоторное и реальное повторение музыкального материала, кратковременная память, запоминание.

Yunik T. I. *The innovative methods of remembering of a musical material by pianists in the process of working with pieces of music.*

The specificity of application of ideomotoric and real recurrence of musical material by instrumentalists in a context of the psychological theory of structural division of memory according to functional levels and time of preservation of the information are revealed in the article.

Keywords: ideomotoric and real recurrence of musical material, short-term memory, remembering.

Ярошук Л. Г.

Бердянський державний педагогічний університет

ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено спробу проаналізувати визначення ключових теоретичних понять педагогічних вимірювань, з'ясувати роль тестування як основної форми педагогічних вимірювань у поліпшенні якості освіти.

Ключові слова: іспит, тест, тестування, якість освіти, педагогічні вимірювання, тестове завдання.

Обґрунтування наукової проблеми. Нині світовий простір вимагає від особистості ряд нових вимог. Відповідно, освіта, як сфера, яка забезпечує розвиток індивіда, повинна сформувати людину мобільну, яка б швидко вмiла реагувати на всі інновації. Для цього людина повинна навчитись вчитися.

Усі ми сьогодні стали свідками реформування освіти: дошкільної, середньої, професійно-технічної, вищої тощо. У різних публікаціях в друкованих та електронних ЗМІ обговорюють сучасні освітні реформи. Наприклад, 10 лютого 2011 року заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту Борис Жебровський запропонував розробити особисті освітні маршрути для кожного учня. За словами Бориса Жебровського, дитина повинна володіти сучасними технологіями і, на жаль, на сьогодні діти не можуть отримати все це. Саме тому розроблено “Програму 100%”. “Де 100% вчителів володіють, а зараз лише 40%, де 100% – мають комп’ютери, де 100% – мають Інтернет... Ми на 87 місці у світі по використанню ІКТ у навчальному процесі”, – зазначив посадовець [8].

Академік М. З. Згуровський зазначає, що “у масовому вимірі освіта стала менш якісною, а переважна більшість випускників вищих навчальних закладів (особливо нових) не конкурентоспроможна на європейському ринку праці” [9].

Саме тому освітні вимірювання покликані поліпшити якість освіти.

На сьогодні у педагогіці є досвід дослідження зазначеної проблеми. Зокрема, у своїх працях це питання піднімали українські вчені: В. Андрущенко, В. Вікторов, С. Гончаренко, Л. Горбунова, І. Зязюн, Л. Єршова-Бабенко, Б. Коротяєв, С. Клепко, В. Кремень, М. Култаєва, В. Курило, О. Локшина, Т. Лукіна, В. Лутай, О. Ляшенко, М. Михальченко, С. Сисоєва, О. Савченко та ін.; російські: В. Аванесов, П. Гальперін, О. Каменська, В. Мясніков, А. Савельєв, Н. Самилкіна, Н. Селезньова та ін.; американські: Б. Блум, М. Е. Х’юба, Дж. Е. Фрід, Дж. Г. Мак Міллан, Т. А. Анджело, К. П. Кросс, Д. Гопкінз, Д. Фішер, Р. Вормелі, В. Дж. Пофем та інші.

Мета нашої розвідки – проаналізувати визначення ключових понять, з’ясувати роль тестування як основної форми педагогічних вимірювань у поліпшенні якості освіти.

Ми вважаємо, що якість освіти вимірюється повнотою особистісного розвитку людини, а критерієм досягнення – здатність до самоосвіти та саморозвитку. Отже, в поняття “якість освіти” входить дві основні категорії: досвід і діяльність.

В “Енциклопедії освіти” сказано, що термін “якість освіти” запозичений з англійської (quality of education) – певна збалансована відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, професійно-технічної, вищої тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості. Якість освіти вивчається як комплексне поняття в межах квалітології – триєдиної науки, що охоплює теорію якості, теорію оцінки якості і теорію управління. Кожна з цих трьох складових має певний набір критеріїв і показників якості освіти, які дають змогу різнобічно оцінити будь-яку систему освіти за зовнішніми та внутрішніми її параметрами. Якість освіти характеризується багатомірністю, багатоаспектністю та багатопараметричністю. Якість освіти відбиває розвиток системи освіти і суспільства у певний період та змінюється з часом залежно від вимог особистості, суспільства і держави. Категорія якість освіти виступає предметом вивчення філософії, психології, педагогіки, менеджменту освіти, політології, соціології, економіки та інших наук. Якість освіти є одним з центральних понять педагогічної науки та теорії державного управління освітою. Якість освіти як об’єкт управління виступає одним із найважливіших показників, за яким у міжнародній практиці прийнято визначати результативність системи освіти будь-якої держави та ефективність управління нею. Більшість досліджень якості освіти здійснювались в межах педагогічної науки. Найчастіше предметом дослідження виступали якість знань, якість навчальних досягнень та результати освітньої діяльності. Якість освіти можна оцінити за певними показниками (індикаторами). Найпоширенішими системами освітніх індикаторів є Освітні індикатори Ради з освіти Європейського Союзу, Освітні індикатори Міжнародного Консультативного Форуму з освіти для усіх, Освітні індикатори ЮНЕСКО, ОЕСР. Окремі

освітні показники входять як складові інтегрованої оцінки суспільного розвитку держави до різних моніторингових систем, зокрема так званий індекс людського розвитку (Human Development Index), що використовується у звітах ООН та індикатори світового розвитку (World Development Indicators), які визначає Світовий банк [7, с. 1018].

Ще в 2001 р. О. Каменська у своєму виступі в Російському університеті дружби народів на “круглому столі” з проблем якості вищої освіти зазначила, що “якість освіти – це ряд системно-соціальних якостей і характеристик, які визначають відповідність системи освіти прийнятним вимогам, соціальним нормам, державним освітнім стандартам. Отримання якісної освіти безпосередньо залежить від якості самих вимог (цілей, стандартів і норм), якості ресурсів (програми, кадровий потенціал, контингент абітурієнтів, матеріально-технічне забезпечення, фінанси і т.д.) та якості освітніх процесів (наукова та навчальна діяльність, управління, освітні технології), які безпосередньо забезпечують підготовку фахівців. У світовій практиці застосовуються три основних підходи до оцінювання якості освіти: репутаційний (на основі експертних оцінок), результативний (за об’єктивними показниками) і загальний. Кількість підходів може бути більшою: традиційний (престижність ВНЗ), науковий (відповідність стандартам), менеджерський (задоволення клієнта), споживчий (сам споживач визначає якість), демократичний (користь вищого закладу для суспільства) [10].

Тому виникає проблема об’єктивного вимірювання результатів навчальної діяльності. Ще зовсім недавно для вимірювання широко використовувався іспит. Іспит – це традиційна форма педагогічного контролю рівня підготовленості. Характеризується високими витратами часу, суб’єктивізмом, нетехнологічністю, оцінками невідомого рівня надійності й валідності. У масових процесах дуже витратний метод так званої парної педагогіки, і нерідко є корупційним методом, якщо використовується для прийому у ВНЗ. Тому не застосується в країнах, які мають розвинені системи освіти [2, с. 38].

Тест визначається як система паралельних завдань рівномірно зростаючої трудності, яка дозволяє оцінити структуру і якісно виміряти рівень підготовленості випробовуваних [4]. Особливо ефективний для застосування у масових процесах завдяки короткочасності та економічній ефективності. Педагогічне тестування визначається як переважно практика застосування тестів для оцінки рівня і структури підготовленості учнів та студентів. Приблизно до середини 50-х років ХХ століття наука про розробку тестів називалася частіше “Теорією тестів” [12], ніж теорією педагогічних вимірювань. І лише з початку ХХІ століття як наукова основа педагогічних вимірювань майже кругом затвердилася не теорія тестів, а теорія педагогічних вимірювань. На жаль, обидві ці теорії виявилися переважно статистичними і математичними, а не педагогічними теоріями. Про те, що ми маємо справу саме з математико-статистичними теоріями, було чітко сказано в класичній роботі [8] кінця шістдесятих років минулого століття [2, с. 38].

Педагогічні вимірювання – це наукова теорія, що сформувалася на межі педагогіки, психології, статистики, математики, логіки і філософії. Водночас педагогічне вимірювання є процесом, націленим на створення наукових методів отримання об’єктивованих оцінок поточної і підсумкової підготовленості учнів та студентів. F. M. Lord і M. Novick визначають вимірювання як таке присвоєння чисел, яке правильно відображає розташування випробовуваних на числовій шкалі в залежності від вираженості у них вимірюваної якості [13].

У наш час разом із традиційними формами навчання велику роль виконують завдання у тестовій формі.

Головна мета тестування – отримати валідну, надійну і корисну інформацію щодо досягнень студентів чи учнів.

Система педагогічного тестування – це організація збору і обробки даних за допомогою спеціального застосування тестів на множині випробовуваних. Науковою основою системи тестування повинна стати теорія педагогічних вимірювань [2, с. 38].

Вирізняємо три основні поняття теорії: це “завдання в тестовій формі”, “тестове завдання” і “педагогічний тест” [5].

Завдання у тестовій формі характеризується стислістю, тобто ретельним добором слів,

символів, графіків, які дозволяють мінімум засобів досягнути максимум зрозумілості змісту завдання; технологічністю, тобто, компонування завдань, яке дозволяє комп'ютеризувати процес тестування; визначеністю місця для відповідей; єдиними правилами оцінки відповідей; адекватністю інструкції формі та змісту завдання

Існує багато типів тестових завдань. Їх можна розподілити на два основні:

- завдання закритої форми із запропонованими відповідями;
- завдання відкритої форми з вільно конструйованою відповіддю.

Другим основним поняттям теорії педагогічних вимірювань є поняття “тестове завдання”. Тестове завдання – це складова одиниця тесту, що відповідає переліченим вище вимогам форми і, крім того, статистичним вимогам: певній трудності; достатній варіації тестових балів; позитивній кореляції балів завдання з балами по всьому тесту. Крім того, кожне тестове завдання повинно оцінювати досягнення важливої та суттєвої освітньої цілі, перевіряти відповідний рівень засвоєння знань [11, с. 83].

Третім, і головним поняттям теорії є педагогічний тест, який розробляється педагогами для педагогічних цілей.

Вперше термін “test” (анг. випробування, проба, перевірка) був введений у наукову літературу американським психологом Дж. Кеттелом.

Педагогічний тест – система тестових завдань специфічної форми, визначеної трудності, яка дозволяє якісно, об'єктивно та ефективно оцінити структуру знань та виміряти рівень навчальних досягнень осіб, що проходять тестування, з тієї чи іншої предметної галузі.

Тести – це сукупність тестових (стандартизованих) завдань, які використовуються як інструмент для вимірювання рівня оволодіння певною діяльністю студентів чи учнів: поняттями, знаннями, навичками, вміннями.

Головними перевагами тестового контролю є: його уніфікація, стандартизація; можливість проводити контроль за певним обсягом навчального матеріалу; можливість одночасно охопити контролем усіх студентів чи учнів (фронтальне опитування); можливість зменшити витрати часу на проведення поточного контролю; можливість застосування тестового контролю протягом усього навчального процесу.

Висновки. У процесі дослідження виявили, що педагогічні вимірювання – це наукова теорія, що сформувалася на межі педагогіки, психології, статистики, математики, логіки і філософії. Для одержання якісних вимірювань використовують тести, які є ефективним засобом поліпшення якості освіти в силу того, що використовуються протягом усього навчання учня чи студента.

Головна мета тестування – отримати валідну, надійну і корисну інформацію щодо досягнень студентів чи учнів.

Використана література:

1. *Аванесов В. С.* Из глубины веков [Електронний ресурс] / Вадим Сергеевич Аванесов. – Режим доступу : <http://testolog.narod.ru>.
2. *Аванесов В. С.* Проблема становлення національної системи педагогічних вимірювань / В. С. Аванесов // Вісник ТІМО. – № 1. – 2008. – С. 38.
3. *Аванесов В. С.* Теоретические основы разработки заданий в тестовой форме : пособ. [для профессорско-преподавательского состава высшей школы] / Вадим Сергеевич Аванесов. – М. : МГТА, 1995. – 95 с.
4. *Аванесов В. С.* Тест как педагогическая система [Електронний ресурс] / Вадим Сергеевич Аванесов // Педагогические измерения. – 2007. – № 2. – С. 33-56. – Режим доступу до журн. : <http://testolog.narod.ru/Theory57.html>
5. *Алексейчук І. С.* Про технологію створення систем тестування / І. С. Алексейчук // Нові технології навчання. – 2000. – № 27. – С. 9-13.
6. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти : [курс лекцій]. Модульне навчання / Анатолій Миколайович Алексюк. – К. : Либідь, 1993. – 218 с.
7. *Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень.* – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. *Жебровський Б.* Навчальний процес потребує використання ІКТ [Електронний ресурс] / Борис

- Жебровський // Єдине освітнє інформаційне вікно України. – Режим доступу : <http://www.osvita.com/news/10-02-2011/1297340860/>
9. Згуровський М. З. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі [Електронний ресурс] / Михайло Захарович Згуровський // Офіційний сайт НТУУ “КПІ”. – Режим доступу : <http://www.ntu-kpi.kiev.ua>
 10. Каменская Е. Обеспечение качества высшего образования : российский опыт в международном контексте / Елена Каменская // Alma Mater (“Вестник высшей школы”). – 2001. – № 6. – С. 16.
 11. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти : навч. посіб. / Лілія Григорівна Ярошук. – К. : Видавничий Дім “Слово”, 2010. – 304 с.
 12. Gulliksen H. The Theory of Mental Test Scores. – N-Y.: Wiley, 1950. – 486 p.
 13. Lord F. M. Lord F. M., Novick M. Statistical Theories of Mental Test Scores. – Addison-Wesley Publ. Co, 1968, Reading, Mass. – 560 p.

Ярошук Л. Г. Педагогические измерения в контексте улучшения качества образования: теоретический аспект.

В статье сделана попытка проанализировать определение ключевых теоретических понятий педагогических измерений, выяснить роль тестирования как основной формы педагогических измерений в улучшении качества образования.

Ключевые слова: экзамен, тест, тестирование, качество образования, педагогические измерения, тестовое задание.

Yaroschuk L. G. Pedagogical measuring in the context of improvement of quality of education: theoretical aspect.

In the article the done attempt to analyzed determination of key theoretical concepts of the pedagogical measurings, find out a testing role, as a basic form of the pedagogical measurings, in the improvement of quality of education.

Keywords: examination, test, testing, quality of education, pedagogical measurings, test task.

Яшанов С. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ТВОРЧИСТЬ У СИСТЕМІ ІНФОРМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто питання творчого підходу до організації навчання в системі інформатичної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти. Показані шляхи застосування творчого підходу для формування системи інформатичних компетентностей студентів.

Ключові слова: творча діяльність студента, творчий підхід до виконання навчальних завдань, творчі продукти, інформатична компетентність.

Творчість – це діяльність, що породжує якісно новий продукт у будь-якій галузі людської діяльності (науковій, інформаційній, виробничо-технічній, художній, політичній і ін.), де створюється, відкривається щось нове. Творчий підхід до організації навчання в системі інформатичної підготовки є тією знаковою опорою, яка дозволяє перетворювати навчання в дослідницьку діяльність студентів.

Це пов'язано з тим, що активна позиція в навчанні, перетворення його на особисто-значимий процес можлива у випадку, якщо навчання не зводиться лише до засвоєння суми готових знань (правил, визначень), а є справжнім процесом “здобування знань”, де студенти спільно з педагогом є (в певному значенні) творцями тих подій, в які вони включені і які самі будують [1]. Тому навчання є творчим процесом і для студента, і для викладача у випадку, якщо воно з самого початку будується як дослідницька діяльність студентів. При такому підході навчання зводиться до постановки і спільного розв'язування системи творчих завдань [4].

У психології творчість вивчається головним чином в двох аспектах: як психологічний